

Kurzusleírás (tematika)

Kurszus neve: Társadalmi és pszichológiai stúdiumok				
Alcím: A fővárosi roma szegény családok kapcsolathatárai				
A kurszus oktatója/i: Balázs András				
e-mail cím: balazs.andras@mome.hu ,				
Kód: B-AE-501-2A	Tantervi hely: ES BA	Javasolt félév: 2-5	Kredit: 5 (előadással együtt)	Tanóraszám:4/2 Egyéni hallgatói munkaóra: 51
Kapcsolt kódok: 129-33-11-2023	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? -	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurszus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): A kurszust a B-AE-501-1 kódú Társadalmi és pszichológiai stúdiumok előadással együtt kell felvenni.				
A kurszus célja és alapelvei: A szeminárium során azt kérdést járjuk körül, hogy a VIII. kerületi Magdolna negyedben fellelhető mikroszegregátumoknak – szegregátumszerű bérház- és utcacsoportoknak – léteznek-e leírható kapcsolathatárai: az itt élő roma szegény családok és a külvilág között van-e átjárás földrajzi és társadalmi értelemben, a fővárosi tömbrehabilitációk kínálnak-e valós lehetőséget a társadalmi párbeszédre. A szociológiai kutatások módszertanát felhasználva megvizsgáljuk, hogy a családok mindennapi megélhetése, boldogulásuk szokásrendjei, életszervezésük keretei értelmezhetőek-e önálló kultúráként. Vajon – a fejlesztési dokumentumokban és a mindennapi narratívákban – szegregátumként vagy gettóként megjelölt területen lakók társadalmi kapcsolatai és térbeli mozgásai tudósítanak-e arról, hogy mit jelent számukra a városrész, ahol élnek.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: A szeminárium során a hallgató megismeri a városi szegénység, a lakóhelyi szegregáció, a társadalmon kívüli szegénység okait és következményeit. Képesség: A hallgató képes a kortárs társadalmi és kulturális jelenségeket és folyamatokat elemezni, azokkal kapcsolatban kritikai reflexiókat megfogalmazni, önállóan véleményt alkotni. Attitűd: A hallgató megértően fordul az eltérő társadalmi rétegek, a társadalmi és kulturális szempontból hátrányos helyzetű csoportok felé, alkotómunkájában törekszik a szolidaritás és a társadalmi felelősségvállalás alapelveit érvényesíteni.				

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, a félév tematikája:

1. A magyarországi cigányság csoportjai és kultúrái
2. Az etnicitás és a lakóhely szerepe az elkülönülésben
3. A városrehabilitáció és a diverzitás összefüggései
4. A család, a rokonság és a szomszédság szerepei
5. Jövedelemszerzés és fogyasztás
6. Egészségkultúra és szerhasználat
7. Térbeli és társadalmi mozgások
8. A roma civil szerveződés lehetőségei és korlátai
9. A szociális munka lehetőségei és korlátai
10. A roma kisebbség médiareprezentációja a hír- és háttérműsorokban
11. A roma kisebbség médiareprezentációja a szórakoztató műsorokban
12. Összefoglalás és közös áttekintés

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

Február 22. – A magyarországi cigányság csoportjai és kultúrái: A hazai roma közösségek, a cigányság és a cigány kultúra definíciós nehézségei

Március 1. – Az etnicitás és a lakóhely szerepe az elkülönülésben: a városnegyed és a gettó értelmezései, szituatív etnicitás és akkulturáció a városi terekben

Március 8. – A városrehabilitáció és a diverzitás összefüggései: városrehabilitációs beavatkozások típusai, értelmezései és kritikája

Március 22. – A család, a rokonság és a szomszédság szerepei: A családszerkezet sajátosságai, a rokoni kapcsolatok kiterjedtsége

Március 29. – Jövedelemszerzés és fogyasztás: Jövedelemszerzési stratégiák, a megélhetés etnikus sajátosságainak értelmezése, a szegények fogyasztásának értelmezése

Április 5. – Egészségkultúra és szerhasználat: Egészséghátrányok okai és következményei, az alkoholfogyasztás szerepei, a szintetikus droghasználat elterjedése a szegény közösségekben

Április 12. – A roma civil szerveződés lehetőségei és korlátai: A roma politikai és kulturális önszerveződés kísérletei és kudarcai

Április 19. – A szociális munka lehetőségei és korlátai: Esélyteremtő és hátránykompenzáló programok, jó gyakorlatok

Április 26. – A roma kisebbség médiareprezentációja a hír- és háttérműsorokban: cigányábrázolás a hatvanas évektől napjainkig

Május 3. – A roma kisebbség médiareprezentációja a szórakoztató műsorokban: roma sztárok a tömegmédiában

Május 10. – Összefoglalás és közös áttekintés: a félévzáró esszéhez kapcsolódó vázlatok megbeszélése, témák jóváhagyása.

A hallgatók az egyes témakörökhöz kapcsolódóan előzetesen kiadott tanulmányrészleteket olvasnak, amelyek közös elemzésére a szemináriumokon kerül sor. A tanultakról és az azzal kapcsolatos reflexióikról egy félévzáró esszé (önálló kutatómunka eredményeinek összefoglalása) formájában adnak számot.

Értékelés:

Félévzáró esszé (önálló kutatómunka eredményeinek összefoglalása) leadása (50 %)

Szemináriumi aktivitás (50 %)

Az esszék leadására a vizsgaidőszakban kerül sor.

A szeminárium értékelése:

86–100 % – jeles (5)

71–85 % – jó (4)

61–70 % – közepes (3)

51–60 % – elégséges (2)

0–50 % – elégtelen (1)

A szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A tantárgy teljesítéséhez mindkét részből érvényes elégtelentől különböző osztályzattal kell rendelkeznie a hallgatónak. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot szerez, vagy egyik részét nem teljesíti az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a szemináriumi jegy 60%-os és az előadásra kapott jegy 40%-os átlagolásával történik.

Kötelező irodalom:

Megjelölt oldalszámok szerinti részletek olvasása hétről-hétre az alábbiakból, valamint kiegészítő tanulmányrészletek.

Balázs András (2021): Család és szomszédság a Magdolna negyedben. Balassi Kiadó, Budapest

György Eszter (2020): Köztes terek. A rendszerváltás utáni nyócker identitása. L'Harmattan Kiadó, Budapest

Ladányi János (2008): Lakóhelyi szegregáció Budapesten. Új Mandátum Kiadó, Budapest

Szuhay Péter (1999): A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája. Panoráma Kiadó, Budapest

Egyéb információk:

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

E-mail-ben történő előzetes egyeztetés alapján, valamint a szemináriumok után.